

SVERIGE 4:75
NORGE 6:75
DANMARK 6:95
INKL. MOMS

MYNT KONTAKT

MAJ 1977

5

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGENS TIDSKRIFT

SNF

*har köpt
Myntkontakt
och får nu en
egen tidning*

Sid. 4

Senaste budet från Myntverket:

BRÖLLOPS- MYNTET

Sid. 27

KLART I JUNI

ERIK XIV:S kastpenning identifierad

Sid. 6

TOMTEMYNT

Sid. 24

PEO MYNTHANDEL AB

flyttar i mitten av maj till

NYA, STORA, LJUSA LOKALER

på Drottninggatan 29 (c:a 200 m från T-centralen)

För att fira detta lämnar vi från öppningsdagen och månaden ut

10 % RABATT

på samtliga tillbehör.

MARSERBJUDANDE

2 KRONOR

1876, 78, 97, 1900	1?/1 st.	40:-
1877	1	55:-
1880 och	1?	75:-
1890	1?/1	50:-
1892 oflagad	1?/1	95:-
1897	1	55:-
1898, 1906	1?/1 st(	45:-
1904	1	60:-
1907	01/0	700:-
1910	1?	15:-
1912	1?	35:-
1913	1?/1	20:-
1914	1?	20:-
1915, 1922, 24	1?	25:-
1926	1?/1	20:-
1928	1?/1	25:-
1929	1	25:-
1930	1	35:-
1931	1	20:-
1934	1	15:-
1934	01	50:-
1935	1	15:-
1935	0	125:-
1936	1	15:-
1936	0	110:-
1937	1+	75:-
1938	1	15:-
1938	0	60:-
1939	1	15:-
1939	01	20:-
1940	1	15:-
1940	0	55:-
1940 ändr. 4	1+	35:-
1942	1+	25:-

1943	1+	75:-
1944	1+	15:-
1945 G	1+	15:-
1945 G	0	60:-
1945 TS	1	35:-
1946	1+	15:-
1946	01/0	50:-
1947	1+	15:-
1948	1+	20:-
1948	01/0	100:-
1949	1+	20:-
1949	01/0	100:-
1949	01	45:-
1950	01	15:-
1950	1+	10:-
1950/51	1+	15:-
1950/51	0	60:-
1953	1+	5:-
1954	1+	5:-
1954	01	20:-
1956	01	15:-
1957	01	30:-
1958	01	15:-
1958	01/0	30:-
1958	0	55:-
1961	0	95:-
1963	01	10:-
1963	01/0	15:-
1965 spegel	0	30:-
1968	0	8:-

1907	01	125:-
1921	01	75:-
1932	01	85:-
1932	01/0	100:-
1938	1+	40:-
1938	01	50:-
1938	01/0	60:-

1-KRONOR

1875	1+	195:-
1879	1?	90:-
1887	1?	100:-
1890	01	795:-
1903	1+	80:-
1904	1	30:-
1906	1	35:-
1913	1	20:-
1914	1	15:-
1915	1(+)	15:-
1929	1+	30:-
1930	01	70:-
1935	01	20:-
1936	01	20:-
1938	01	15:-
1939	01	10:-
1940	01	15:-
1941	01	25:-
1942	01	25:-
1943	01	30:-
1945 TS m. hakar	01	20:-
1945 TS u. hakar	01	125:-
1944	0	85:-
1946	01	15:-
1948	01/0	45:-
1949	0	35:-

2 KRONOR JUBILEUM

1897	01/0	125:-
1897	01	100:-

Vår nya adress:

PEO MYNTHANDEL AB

Drottninggatan 29, BOX 162 45, S-10325 STOCKHOLM

Tel. 08/21 12 10

MYNTKONTAKT
Svenska Numismatiska
Föreningens tidskrift
Östermalmsgatan 81
114 50 STOCKHOLM
Tel. 08/67 55 98
(vard. 10.30—13.00)
Postgiro: 42 30 50-4
Bankgiro: 219-0502

BANK:
Svenska Handelsbanken

OBS! Post- och bankgiro gäller
endast tidskriften Myntkontakt.

Prenumeration: helår 43:75.

REDAKTIONSLEDNINGEN

Ansvarig utgivare:

Lars O. Lagerqvist.

Huvudredaktör:

Torgny Lindgren.

Teknisk redaktör:

Nils Aberg.

Redaktionskommitté:

Madeleine Greijer,

Bengt Hemmingsson,

Frank Olrog, Bertel Tingström.

Redaktör för Norden-Nytt:

Tommy Falk, Atriumveien 15 C,
N-1400 SKI, Norge.

© Myntkontakt och författarna

Författarna ansvarar för sak-
innehållet i sina bidrag.

Tidningen utkommer med 10 nr
per år varje månad utom juni
och juli.

Adressändringen skall medde-
las snarast genom postens ad-
ressändringsblankett.

ANNONSPRISER S.Kr.
(för augusti gäller dock sär-
skilda priser):

4 sidor (mittuppslag) 2.865:-

2 sidor (mittuppslag) 1.510:-

2:a el. 3:e omslagssidan 920:-

1/1 sida (157 x 220 mm) 700:-

2/3 sida (104 x 220 mm) 485:-

1/2 sida (157 x 107 mm) 365:-

1/3 sida (50 x 220 mm) 260:-

1/4 sida (76 x 107 mm) 200:-

1/6 sida (50 x 107 mm) 140:-

1/12 sida (50 x 51 mm) 75:-

Ovanstående priser

exklusive moms.

Annonsmaterial: negativ eller

positiv offsetfilm.

ISSN nr 0345-8245

TILL VÅRA LÄSARE

Som ni alla sett på framsidan ser Myntkontakt lite annorlunda ut denna gång. Detta beror på att Myntkontakt nu ägs och ges ut av SNF (Svenska Numismatiska Föreningen). Som tidigare ägare och utgivare är jag väldigt glad över att just SNF tagit över. Övertagandet innebär en större upplaga, större resurser samt inte minst, att ett väldigt stort numismatiskt kunnande finns till förfogande.

Jag vill också passa på att tacka alla läsare, skribenter, annonsörer och medarbetare för den gångna tiden samt önska SNF lycka till i fortsättningen.

Michael Olsson

Till Myntkontakts gamla och nya läsare

Svenska Numismatiska Föreningen har från och med detta nummer övertagit tidskriften Myntkontakt. Vi har länge önskat nå en vidare krets av samlare och andra numismatiskt intresserade personer. Genom förvärvet av Myntkontakt hoppas vi nå detta mål. Vår strävan skall vara att behålla och om möjligt förstärka tidskriftens nyhetsvärde och samtidigt förse läsarna med omväxlande och populära artiklar, recensioner av nyutkommen numismatisk litteratur och svar på insända frågor.

Prenumeranter och lösnummerköpare erhåller resp kan inhandla tidskriften som förut. SNF:s medlemmar får den utan extra kostnad, den ingår i medlemsavgiften. Den frånträdande redaktören har haft vänligheten att tillsammans med den nya redaktionen redigera det föreliggande numret, för vilket föreningen tackar honom. Fr o m augusti, då nr 6 utkommer, blir innehållet vårt urval och ansvar.

Redaktionen

För sättning och typografering
av annonser debiteras nettopri-
ser.

Sista materialdag för annonser:
3 veckor före utgivningsdag.

Annonser som ej är förenliga
med SNF:s, FIDEM:s och
AINP:s etik kan komma att
avböjas.

Svenska Numismatiska Föreningens nyhetsida

Till våra medlemmar och andra intresserade

På denna sida avser SNF att publicera föreningsnytt, kallelser till sammanträden och auktioner m m. Den kommer fr o m september (nr 7) att normalt helt ersätta andra meddelanden på separata blad.

Extra årsmötet i Statens historiska museum den 30 mars inleddes med utdelning av medaljer. Den 1976 instiftade Brennermedaljen — som bärs i grönt band — fick sin första innehavare i fru Wera Ekström, Bromma. Hon erhöll den — undantagsvis i förgyllt silver — för sin storslagna donation, Gunnar Ekströms stiftelse för numismatisk forskning. Föreningens guldmedalj för framstående numismatisk forskning för år 1977 (se om denna i Numismatiska Meddelanden XXXI, s.8 f) tilldelades museidirektören docent Brita Malmer; hennes betydelsefulla produktion om främst vikinga- och medeltida mynt är välbekant för alla intresserade.

Förra bibliotekarien Brita-Stina Nordin-Pettersson, Stockholm, erhöll ett exemplar av Gunvor Svenssons medalj över konung Carl XVI Gustaf i silver som tack för sitt värdefulla arbete med föreningens arkiv och bibliotek.

På bilden syns ordföranden Lars O. Lagerqvist och fru Wera Ekström, bibl. Brita-Stina Nordin-Pettersson samt docent Brita Malmer.

Vid extra årsmötet avvisades tanken på en anslutning till SNR med drygt 40 röster mot 0 och 7 nedlagda. Man beslöt vidare uppdraga åt styrelsen att utarbeta förslag till viss kontakt med SNR i framtiden.

Samlараfton agde rum den 4 maj i våra klubblokaler. Axel O. Larsson visade vackra färgbilder av romerska mynt i sin samling och kåserade om dem.

Kallelse till årsmötet den 2 juni kl. 18.30.

Svenska Numismatiska Före-

ningen kallar härmed till årsmöte torsdagen den 2 juni 1977 kl. 18.30. Lokal: Stockholms Stadsmuseum (vid Slussen), Stockholm.

Program:

1) Utdelning av SNF:s förtjänstmedalj, Brenner-medaljen, Rasmusson-stipendiet samt guld-nålar för långvarigt medlemskap.

2) Årsmötesförhandlingar. a) års- och revisionsberättelser, val till styrelsen, val av revisorer, fastställande av årsavgift. b) fråga om uppsägning av Medlemsbladet fr o m 1978-01-01 samt utgivning av en egen tidning. c) fråga om fortsatt anslutning till Nordisk Union. d) samarbetet med SNR. e) övriga frågor, som väckt skriftligen hos styrelsen minst fem dagar före årsmötet.

3) Visning av Lohe-skatten.

4) Supé på Gondolen. Supé-biljett kan lösas av Erik Kroon efter årsmötesförhandlingarna. Meny: Vårsallad, oxfilé, öl eller rödvin, kaffe samt serv. Pris ca 65 kr. Anmälan till supén måste göras till kansliet senast tisd. 31 maj, skriftligen eller per tel.

Årsmötesjetongen avbildar Georg Wolfgang von Francken, som var SNF:s ordförande 1884-91.

Nordisk Numismatisk Union

NUU sammanträdde i Malmö 14—15 maj. Deltagare var representanter för de statliga myntkabinetten i Danmark, Finland, Norge och Sverige samt de anslutna föreningarna i dessa länder. En rapport kommer i nästa nummer.

Porträttet har modellerats av Eric Hagström och medaljen präglats i 31 mm 18 karat guld (10 ex, ca 25 gr) och silver (högst 1.500 ex, ca 20 g) av AB Sporrang. Den kan inlösas av medlemmar i SNF och till Nordisk Numismatisk Union anslutna föreningar (före 2 juni 580 kr i guld, 35 kr i silver).

Styrelsen önskar en trevlig sommar!

Kansliets adress: Ostermalmsgatan 81, 114 50 Stockholm. Tel. 08/67 55 98 (10.30—13).

Postgiro 15 00 07-3 (endast SNF) Myntkontakts postgiro 42 30 50-4. Öppet: vard. 10.30—13.00, sommarstängt juli, aug. (brev besvaras då i mån av tid).

Foto: Michael Ohlsson, Stockholm.

15:e internationella konst- och antikvitetsmässan

30 juli—7 augusti

Idrottens Hus, Helsingborg.

Öppet alla dagar kl 12—18.

Onsdag 12—20.

95-talet utställningsmontrar.

Jurybedömda antikviteter.

Konstgalleri. Antikvariat.

Stor mynt- och frimärksavdelning.

Kuriosa och gamla ting.

Alla föremål till salu.

Pensionärer $\frac{1}{2}$ entréavgift.

Antik 77

KASTPENNINGEN TILL ERIK XIV:s KRÖNING 1561

Av Lars O. Lagerqvist och Lars-I. Jönson

I en 1975 hos Numismatiska Litteratursällskapet i Göteborg utkommen skrift behandlade författarna Erik XIV:s mynt med en landskaps- och stadsbild och kom därvid till den uppfattningen, att bilden föreställer Gamla Alvsborg, d v s Göteborgs föregångare. I detta sammanhang berördes kortfattat och avbildades en präglad "medalj" av silver, som har ett delvis likartat motiv på frånsidan och som numera endast är känd i ett enda präglat exemplar (i Kungl Myntkabinettet), publicerat 1874 av Bror Emil Hildebrand i del 1 av dennes stora medaljverk.

Uppfattningen var att "medaljen" hade karaktären av minnespenning eller minnesmynt och att dess vikt om närmare 6 gram skulle kunna placera den som en kastpenning om 1/2 mark präglad till Erik XIV:s kröning 1561. Detta fördes fram i skriften "Mynten med Alvsborg" 1976 i samband med en koppling till markmynten 1562 och gyllen 1568, vilket dock ligger utanför ramen för denna artikel. Tanken om en kastpenning skall här närmare utvecklas.

Först en beskrivning av präglingen, som väger 5,89 gram och mäter 28–29 mm i diameter.

Sannolikt Erik XIV:s kröningsmynt. Kungl Myntkabinettet.
Foto: Nils Lagergren, ATA.

Atsida: + ERICVS . XIII . D(ei)
. G (ratia) . SVE (corum) . GOT
(horum) .
VAN (dalorum): QZ (=que).

REX (= Erik XIV, svenskarnas, götarnas och vendernas konung) medsols längs kanten innanför en pärlring; i mitten konungens bröstbild, h. sida, iförd bygelkrona och harnesk.

Frånsida: (Jehovah med hebreisk skrift) . DAT . CVI . VVLT . (= Gud ger åt vem han vill) medsols längs kanten innanför pärlring; från det upptill placerade "Jehovah" utgår åt sidan och nedåt riktade strålar och från dess mitt nedfaller en spira, till höger och vänster omgiven av moln; nedanför spiran en jordglob med en delvis utplånad, ej identifierbar framställning.

Medaljkonsten infördes i Sverige av Erik XIV; han lät gjuta minnesmedaljer över fadern, sannolikt utförda av Willem Boy, samt lät prägla praktmynt. Kungen var en renässansmänniska med god språkbildning och många intressen: t ex samlade han mynt. Han var besluten att på alla sätt hävda sin och Sveriges höghet, bl a skulle detta ske genom en mycket praktfull kröning, inspirerad av förebilder på kontinenten.

Den ceremoni fadern, Gustav Vasa, hade undergått 32 år tidigare i Uppsala, var enkel i jämförelse. Nya regalier (krona, spira, riksäpple och nyckel) förfärdigades av flamländska guldsmeder, inkallade för detta uppdrag. Gustav Vasas öppna, ganska enkla krona kom inte till användning och blev senare nedsmält. I stället kom den nya, vackra bygelkronan, som använts vid många senare kröningar och senast sågs framlagd vid altaret under kungabrillopet 1976. En sluten kungakrona med byglar i stället för en öppen dylik innebar en politisk programförklaring — under äldre medeltid var det endast kejsaren som hade en dylik (och påven med sin tiara, förstås), men så småningom började också kungarna lägga sig till med dylika för att demonstrera sin höga ställning

och självständighet. Erik var så medveten om detta, att den nya kronan genast avbildades på hans nya mynt; Gustav Vasa fick vid sin begravning i december 1560 i Uppsala en gravkrona i förgylt silver, som också hade byglar.

Det finns tre samtida skildringar av Eriks kröning i Uppsala domkyrka den 29 juni 1561. Kungens bröder bar särskilda kronor (utan byglar!), men satta runt en hatt. För att få en förnämre hovadel utnämnde Erik för första gången i vår historia grevar och friherrar också dessa fick hattar med rangkronor, den enda gång detta förekommit i Sverige (men i England bär högadeln alljämt kronor vid en kröning, senast 1953!).

När kungen var krönt och gick ut ur kyrkan kastades daler och markmynt till folket. Sedvänjan var internationellt känd och redan Gustav Vasa hade gjort likadant: då var det de nu ytterligt sällsynta gyllen och 1/2-gyllen 1528 som glädde åskådarna. Eftersom fadern låtit gravera särskilda stampar för dessa präglingar, finns det ingen anledning att anta, att Erik var sparsammare, när han redan spenderat så mycket pengar på högtidligheten. Vilka typer kan det ha rört sig om? Dalermynten kan ha varit den sällsynta stämpelkopplingen med Gustav Vasa på ena, Erik XIV på andra sidan, d v s den förres sista typ (1559) och den senares första (1561). Ett sådant exemplar i valören 2 daler ur Gunnar Ekströms samling såldes 1976 på auktion i Stockholm för 120 000 kronor — tre är kända. Av 1-dalern är två exemplar kända.

Hur såg då markmynten ut? Fle- ra skäl talar för att det var den ovan avbildade "medaljen" — präglad med myntstampar — som utgavs till kröningen, kanske slagen både som 1 och 1/2 mark. Numera känner vi bara detta enda, något nötta exemplar — 1/2 mark

(Forts. på nästa sida)

Kastpenningen...

(Forts. fr. föreg. sida)

skall väga något mer, eller 6,02 gram. Frånsidan visar genom sin kombination av den från Gud nedfallande spiran och det talande valspråket, att Erik ville demonstrera att han ärvt sin värdighet, den förste svenske kung som inte var vald. De hebreiska bokstäverna (Jehovah) användes dessutom i ett annat sammanhang vid kröningen: Eriks livvakt bar dem på en broderad sköld på bröstet! På hans reguljära mynt skrivs Guds namn annars på latin (Deus), utom på den ungerska gyllen 1568, som är ett särfall även därigenom att porträttet bär den

romerska lagern, inte kronan. Ännu ett indicium kan framläggas: Eriks riksäpple har en världskarta ingraverad (unikt för Sverige) och myntet — som vi helst vill kalla det — har ju en glob på frånsidan: tyvärr kan dess framställning på grund av nötning och slag inte säkert identifieras.

Allt talar för, att den lilla, numera sannolikt unika silverpräglingen är Erik XIV:s kröningskastpenning i valören 1/2 mark. På vår inrådan har den medtagits som sådan i den nyutkomna "Sveriges mynt 1521—1977" av B Ahlström, Y Almer och Bengt Hemmingsson.

Vår nya prislista

sändes på förfrågan.

TOBENIK AB

Tegelbacken 2, 111 52 Stockholm
Tel. 08/21 18 17, säkrast 10—11.

Prenumerera på

MYNTKONTAKT

TILL VÅR HÖSTAUKTION

söker vi

BÄTTRE SKANDINAVISKT MATERIAL

*För ett gott resultat —
kontakta oss!*

**Inlämningar till auktionen emottages
fram till augusti månads början**

**B. AHLSTRÖM
MYNTHANDEL AB**

Box 7292, Mäster Samuelsgatan 11
S-103 85 Stockholm - Tel. 08/10 10 10

Rekordpriser på Ahlströms auktioner

Den 12:e respektive den 16—17:e april avhölls B. Ahlström Mynt-handels sedvanliga vårauktion, denna gång uppdelad i två avsnitt. Tisdagen den 12:e såldes endast numismatisk litteratur, medan den följande helgen ägnades åt mynt och sedlar. (Värderingspriser inom parentes).

Priserna på böckerna ur det fina numismatiska biblioteket visar att intresset för litteratur är i stadig stigande. Som auktionens första nummer klubbades den lilla sällsynta skriften av Petter Dijkman,

när det klubbades bort för tusen-lappen jämnt (500:-).

Flera av småskriftarna från 1700-talet överraskade med höga noteringar, kanske ej helt omotiverat, då det i många fall rörde sig om sällsynta saker, t ex Kleins lilla skrift om Karl XII:s medaljer, vilken klubbades för 750:- (500:-).

Billigt gick emellertid praktverket om Gustav III:s skådepenningar med planscher av J Gillberg och M Heland, vilket såldes för 1.600:- (1.200:-).

Bland den utländska litteraturen

när som på de två sista katalogerna, rönste uppskattning: 1.250:- mot värderingen 600:-. Striden stod även het om katalogen över Schultzes samling Gustav II Adolf, vilken klubbades för höga 600:- (150:-). Auktionen avslutades med ett par myntvägar, varav den större — från 1800-talets senare hälft — klubbades bort för 1.500:- (700:-).

Auktionen nr 14 — den påföljande helgen — visade att intresset för svenska mynt fortfarande står på topp, trots kreditrestriktioner och

”Observationer som kunna gifva någon anledning til dhe forna svenskars och göthers penningräkningz beskaffenhet”, tryckt i Stockholm 1686. Detta det första svenska verket om numismatik klubbades bort för 2.200:- (1.000:-). Som nr 2 såldes bibliotekets absoluta toppobjekt, den åtråvärda förstaupplagan av Elias Brenners ”Thesaurus”, tryckt 1691. Den vackra boken nådde en ny toppnotering för ett svenskt numismatiskt verk, 11.500:- (8.000:-), vilket dock av många uppfattades såsom billigt.

Billigt — 1.200:- — gick också andraupplagan (1731) av Brenners verk, vilket ej ens kom upp i värderingspriset, 1.250:-. Hildebrands ”Sveriges och svenska konungahusets minnesmynt” etc nådde dock en ny rekordnotering

gick det mesta högt, ett undantag var dock Schives ”Norges mynter i middelalderen”, som såldes för billiga 1.250:- (1.500:-). Wilkes böcker om dansk och norsk numismatik gick bättre, priser mellan 425:- och 550:- noterades. Även de fem katalogerna över L. E. Bruuns samlingar gick till höga priser, tillsammans kostade de 2.150:-.

Bland de övriga europeiska böckerna var Hutten-Czapskis beskrivning över polska mynt toppnumret. De fyra vackra banden klubbades för 1.850:- (1.000:-).

Bland auktionskatalogerna gick flera av de tidiga svenska högt, medan de senare gick till ganska rimliga priser. Den sällsynta beskrivningen över Bukowskis sedelsamling nådde som väntat ett högt pris, 550:- (400:-). Även Sellings lagerkataloger, en komplett svit så

kärva tider. Framför allt var intresset koncentrerat till auktionens första avsnitt, den fjärde delen av Gunnar Ekströms samling. Auktionen inleddes med ett ovanligt vackert exemplar av Olof Skötkonungs Sigtunamynt, vilket bjöds upp i 17.500:- (10.000:-), vilket dock får betraktas som prisvärt. Vid nr 5, en brakteat från Erik Knutsson, stod dock striden het. Värderingens 400:- räckte ej långt — först vid 6.000:- fick en av budgivarna nog. Överhuvudtaget kunde ett klart ökat intresse för medeltidsmynten skönjas.

Så kom då nr 16, Sten Sture d. y.:s berömda stormynt i silver från 1512. Efter ett utrop på 220.000:- följde en snabb budgivning varefter klubban föll vid 330.000:-, ett nytt nordiskt rekord. Köparen, en

(Forts. på nästa sida)

Rekordpriser...

(Forts. fr. föreg. sida)

av Sveriges största och mest kända myntsamlare, förklarade sig vara mycket nöjd med sitt köp.

Bland de följande mynten skall särskilt nämnas Abos 2 öre klipping 1556, vilken efter en hård budgivning återbördades till Finland för 35.000:- (15.000:-). Ett praktexemplar av 2-marken 1563 såldes strax efteråt för ett rekordpris: 14.000:- (4.000:-). Högt gick också 4-marken/blodsklippningen 1568 i kval. 1+ : 8.500:- (4.500:-).

Bland Johan III:s mynt kan nämnas den vackra dalern 1578, kval 01, 24.000:- (12.000:-) och den rara marken 1575 i kval (1+/01), 15.000:- (8.000:-). Till toppobjekten både ifråga om kvalitet och sällsynthet hörde utan tvekan hertig Karls daler 1594, för vilken klubban föll först vid 70.000:- (40.000:-). Gustav II Adolfs riksdalrar 1631 och 1632 klubbades för 16.000:- respektive 18.000:- (7.000:-, 8.000:-). Båda var dock ovanligt vackra.

Att även småmynten i gott skick

uppskattas visade priset på Kalmaröret 1624: 1.850:- (500:-).

De stora sällsyntheterna bland Gustav II Adolfs kopparmynt gick som väntat till goda priser. 1/2 öre klipping 1625 klubbades bort för 20.000:- (10.000:-), medan 1-öret 1629 från Säter — i avsevärt sämre skick — nådde 9.250:- (6.000:-).

Flera av Kristinas mynt nådde anmärkningsvärda priser, t ex den sällsynt vackra 2-marken 1649: 9.000:- (3.000:-) och 1-öret 1646 i samma goda kvalitet, 3.000:- (1.000:-). Det ytterst sällsynta 1/4-öret 1634 utan varken ros eller pilsköld nedtill på åtsidan blev föremål för stort intresse och kunde hemföras för 2.700:- (300:-).

Även besittningsmynten gick högt, t ex Rigas solidus 1645 — här var det nog kvalitén 0 som tilldrog sig intresset — vilken såldes för 1.150:- (150:-).

Karl X Gustavs 1-mark utan år blev föremål för en hård kamp och klubbades till sist bort för 25.000:- (10.000:-), även detta ett rekordpris. Karl XI:s dukater var representerade av tre sällsynta årtal, 1666, 1673 och 1678, vilka såldes för mellan 62.500:- och 31.000:-.

Ett av de andra toppnumren under Karl XI — 2-marken 1675 från Landskrona bjöds upp i 43.000:- (35.000:-). Även 2-örena från samma myntort såldes till höga priser, 5.000:- och 6.000:-, men kvalitén var också osedvanligt hög.

Bland 1700-talsmynten noterades ett par anmärkningsvärda topppriser: dels riksdaler 1713 för 33.000:-, dels riksdalern 1747, 23.000:-. Båda var dock i praktiskick.

Vidare såldes Adolf Fredriks rara smålandsdukat 1753 för 67.500:- (60.000:-), medan Gustav III reguljära dukater från 1772 och 1792 klubbades för 38.000:- och 34.000:- — kanske billigt med tanke på årtalens sällsynthet.

1800-talsmynten noterade genomgående nya topppriser, speciellt O II och G V-mynten. Den fantastiskt vackra enkronan 1877 röntes välförtjänt uppskattning och klubbades för 10.500:- (4.000:-), medan den vanliga 25-öringen 1907 i kval 0 såldes för hela 450:- (125:-). Den populära enkronan 1942, å.u.b., nådde också nytt rekordpris, 2.600:- i kval 0 (900:-).

(Forts. sid. 11)

MYNT, SEDLAR och MEDALJER

Vi köper och säljer

Utför värderingar och kommissionsuppdrag

Medlem av Sveriges Mynthandlares Förening

J. PEDERSEN

Skolgatan 24 50231 BORÅS

Tel. 033/112496

Fråga efter Per eller Peter Österlund

FINLAND JUBILEUMSMYNT 1977/78

25 Markkaa 1978, silver, 37 mm, 26,3 g, upplaga 500.000. Myntet utges med anledning av VM i Skidor i Lahtis 1978. Levxerans vid årsskiftet 1977/78. 50:—

10 Markkaa 1977, silver, 35 mm, 24,2 g, upplaga 400.000 Myntet utges med anledning av Självständighetsjubileet 1917—1977. Leverans nov./dec. 1977 25:—

ENGLANDS GULD SOVEREIGN 1976

har just utkommit på guldmarknaden, diameter 22 mm, vikt 7,98 g, guldhalt 22 karat. Ett populärt investeringsobjekt. 325:—

SOVJET 10 RUBEL 1977 GULD

900/1000 guld, 8,6 g, 22,5 mm, (samma design som 1975, 76) ..... 275:—

Samtliga ovanstående mynt i ocirkulerad kvalitet. Priserna inkl. moms. Portofritt vid förskottslikvid.

Önskar Ni investera i ovanstående guldmynt så uppge önskad mängd och vi offererar specialpris.

Vi kan anskaffa det mesta i utländska guldmynt, Krugerrands, Österrike 1000 Schill. 1976 m. fl.

Om Ni ej redan har våra prislistor över mynt, sedlar, medaljer, tillbehör, litteratur, samlarporlin m. m. så skriv eller ring och vi skickar kostnadsfritt gällande prislista.

NORRTÄLJE MYNTHANDEL

Butik: Tullportsg. 13, Postadress Box 4,
761 00 Norrtälje. Telefon 0176/168 26.

Rekordpriser...

(Forts. fr. sid. 9)

Auktionen fortsatte därefter med svenska mynt från andra inlämnare. Även här såldes medeltidsmynten till genomgående bra priser. Bland 1500-talsmynten kan nämnas Gustav Vasas tre Svartsjödalar, vilka såldes för mellan 8.250:- och 16.000:-.

Erik XIV:s daler 1568, kontramarkerad i Nederländerna, såldes för 16.000:- (10.000:-). Sigismunds daler 1594 — ett ovanligt vackert ex. — förmådde ej klättra upp till värderingen, utan stannade vid 66.000:- (70.000:-). Även praktmynten från Gustav II Adolf gick med ett undantag under värderingen.

Tre olika kopparmynt på plants — 1/4 öre 1653, 1/6 öre 1678 och 1708 — ej utskurna efter präglingen, såldes till priser mellan 1.400:- och 1.800:-.

Karl XII:s vackra riksdaler 1718 utbjöds i två exemplar, ett i 01 och ett i 1+. De såldes för 18.000:- (13.000), respektive 8.750:- (7.000:-).

I övrigt gick 1.700:- och 1800-talsmynten till tämligen normala priser, med undantag för praktkvalitéerna. T ex 1 öre KM 1750, värderat till 500:- och inropat för 1.450:-.

Under Oskar II återfanns ett par 20-kronor i spegelglans, en kvalitet som ytterst sällan förekommer bland guldmynten, priserna blev också därefter. 20-kronan 1899 bjöds upp i 6.000:- (4.000:-) medan den sällsyntare 1901:an märkligt nog gick lagre, 5.750:-, (4.500:-).

I övrigt gick guldmynten till normala priser, vilket visar att marknaden icke reagerat nämnvärt på de nyligen utpräglade förfalskningarna. Den svenska avdelningen avslutades med tre sällsynta provmynt, 5-öret och 2-öret 1909 med raka tvärstreck i valörsiffrorna samt det märkliga 5-öret 1919 i guld. De två förstnämnda klubbades för 5.000:- vardera (6.000:-) medan den sistnämnda såldes för 11.500:- (10.000:-).

Andra dagens auktion inleddes med svenska sedlar, detta tidigare så styvmoderligt behandlade område. Det stegrade intresset på kontinenten och i USA för sedelsamlande har nu spritt sig även hit. Priset på den första sedeln, Palmstruckska bankens 10-daler 1666, markerade tendensen. Trots att kvalitén ej var märkvärdig såldes den för 25.000:- (12.000:-).

En sällsynt vacker 5 rdr rmt 1873 klubbades för 4.100:- (2.000:-), medan 10 kr 1891 i 01 med litet nålstick gick för 3.400:- (1.000:-) till samma köpare. Billigt gick däremot 100 kr 1911 i kval. 1/1+ 1.000:- (900:-). Det är tydligen så fortfarande att de lägre valörerna samlas mest. 5 kr 1911 i perfekt skick rönste större intresse och såldes för 2.000:- (600:-). I övrigt gick alla sedlar i god kvalitet till rekordpriset.

Bland de övriga sedlarna, ej utgivna av Riksbanken, fanns några verkliga sällsynheter. En intressant s k försäkringssedel från 1719 på 15 daler SM gick för 6.500:- (4.500:-), medan riksgäldskontorets 16 skilling 1792 och 2 riksdaler 1813, båda i 01/0, klubbades för

4.800:- (2.000:-) respektive 4.000:- (1.800:-).

För de antika grekiska, romerska och byzantinska samt de utländska guldmynten var priserna mer normala. De allra flesta numren såldes kring värderingarna. Högsta priset i denna avdelningen noterades för en aureus från Vespasianus vilken såldes för 7.250:- (7.500:-).

Auktionen avslutades med norska och ryska mynt. (Det norska materialet kommenteras under Nordennytt).

Bland de ryska mynten noterades de högsta priserna för Katarina II:s 10-rubel 1775 och för Nikolaus I:s 6-rubel i platina 1831. Båda gick för 5.250:- (3.500:- resp 6.000:-).

Totalt omsattes 3.910.845:- under de tre auktionsdagarna, varav litteraturauktionen stod för 76.310:-. Detta skall ställas mot de sammanlagda värderingspriserna, ca 3 milj kr.

BHn

Prislista nr 4

sändes på begäran.

R. UPPGRENS MYNTHANDEL

Skånegatan 73
Box 11080, 100 61 Stockholm

Öppettider:

Vard. 10—18, lörd. 10—13
Obs! Lörd. stängt under juni-juli
Tel. 08/44 82 81

KÖPER — SÄLJER

MYNT * SEDLAR * POLLETTER * MEDALJER

Yngve Almer Mynthandel

Storgatan 49, Box 2068, 70002 Örebro

Tel. 019/135061

PSEUDO-MYNT

I den strida ström av nya mynt och medaljer som i dagspress och på annat sätt erbjudits samlarna de senaste åren har det ofta varit svårt att skilja de seriösa utgåvorna från de mer tvivelaktiga. När det gäller mynten har Svenska Numismatiska Föreningen och Sveriges Mynthandlares Förening beslutat att följa IAPN:s (Internationella Mynthandlareförbundet) definitioner. IAPN betraktar följande mynt såsom "pseudo-mynt":

1) Mynt, slagna utan tillstånd av det land som de utger sig vara tillverkade för.

2) Mynt, präglade av en myndighet utan nationell status, t ex en exilregering.

3) Mynt, slagna av länder utan mynträtt.

4) Mynt utgivna utanför landet och ej avsedda för inhemsk cirkulation, t ex folkrepubliken Albanis guldmynt.

5) Mynt, slagna endast i proof-ut-

gåva och som ej motsvaras av ett liknande, reguljärt präglat mynt i allmän cirkulation.

IAPN har låtit en av sina medlemmar, A.G. van der Dussen, sammanställa en lista över alla moderna utgåvor som faller under begreppet "pseudomynt". Dessutom är samtliga medlemmar i IAPN skyldiga att vid en eventuell försäljning av dessa numismatiska bastarder ange, att det rör sig om "pseudo-mynt". SNF och SMF har beslutat att följa detta beslut såtillvida, att det i alla annonser i Myntkontakt rörande dylika mynt klart måste anges att det är fråga om "pseudo-mynt". I annat fall har SNF förbehållit sig rätten att från augustinumret avböja annonser som ej uppfyller detta krav. Detta gäller även annonser rörande föremål som faller utanför FIDEM:s definition av begreppet medalj. Till FIDEM:s medaljställningar tas ej med följande föremål:

1) Kopior av äldre präglade eller gjutna medaljer.

2) Medaljer av myntimiterande karaktär.

3) Medaljer till vilka konstnär saknas, s k ateljégraverade jetonger.

Vid IAPN:s senaste årsmöte diskuterades frågorna kring "pseudo-mynt" ånyo. Där konstaterades glädjande nog, att antalet dylika utgåvor minskat under de senare åren till följd av en vikande efterfrågan. Vi får hoppas att denna trend håller i sig.

Lagerkatalog

Nr 1

utkommen.

Beställ den nu!

**KARLSKRONA
MYNTHANDEL**

Hantverkareg. 11 371 00

Karlskrona.

Tel. 0455/813 73

Svenska polletter

genom tiderna

med avbildningar av Ingvar Ehnбом

Pris 45:- inkl. moms

*****

KÖPER - SÄLJER

Mynt * Medaljer * Plåtmynt

Polletter * Litteratur

**Malmö
Mynthandel**

Kalendegatan 9, 21135 Malmö

Tel. 040/116544

Medlem av Sveriges Mynthandlares Förening

DE ROMERSKA KEJSARNA

av Gunnar Sidorow

Traianus

(98—117)

(Forts. fr. föreg. nr)

Speciell uppmärksamhet ägnade Traianus i Dalmatien, Moesia superior och Dacien åt utvecklandet av bergsbruket för ädla metaller; för att bygga ut guldgruvorna tillkallade kejsaren skolat bergsfolk från Dalmatien. Dessa bergsverks egendomliga organisation speglas alltså i de mynt, vilka i dessa områden voro i omlopp. Utsinandet av fyndorterna för ädla metaller, särskilt i Spanien, hade gjort det nödvändigt att upptäcka nya guld- och silverådror. Med tanke på detta kloka förutseende är det helt uteslutet att Traianus skulle gjort silvermynten undermåliga genom att legera dem med oädla metaller, endast på den grund, att han önskade berika sin skattkammare, snarast är väl att förmoda, att värdeförhållandet mellan guld och silver förskjutit sig, så att man var tvungen att sänka silverhalten för att kunna bibehålla standardstorleken på silvermynten. Ty det råder icke något som helst tvivel om, att det i handeln rådde ett bestämt fastställt kursförhållande, vilket hade lagens sanktion, mellan dessa bägge ädla metaller.

Icke mindre genomgripande voro de förändringar, vilka Traianus fick till stånd i Thracien. De thraciska stammarnas huvudorter upphöjdes till städer, vilka alla buronamn efter kejsaren, så att de avlägsnaste dalar öppnades för handel och samfärd. Dock förblev förvaltningens säte Perinth och den religiösa medelpunkten för

thracerna odrysernas gamla konungastad, Bizye. Liksom berörd av ett trollspö ändrades hela utseendet på Donauländerna genom Traianus' mäktiga ingripande och det vittnar om en djupsinnig tanke hos den konstnär, vilken skapat bilderna på ärobågen i Beneventum, att han framställt kejsaren i det ögonblick denne träder in i kretsen av Donauländernas skyddsgudar.

Under denna tid av fredlig id har kejsaren även tagit initiativet till ett utbredande av vägnätet, för att på så vis föra den romerska civilisationen ut över världen. Denna verksamhet har även den varit fullt ut lika välsignelsebringande och först från och med Traianus' dagar trädde Nordafrika såsom ett romersk land Italien jämbördigt vid sidan. Dock förblev för Traianus Italien det härskande landet. Hans främsta omsorg härvidlag var att förhindra avfolkningen. Därför förbjöd han italienarna att utvandra till provinserna och försökte även fast anknyta de medlemmar av det härskande senatorsståndet, vilka härstammade från provinserna, till deras nya italienska hemland, i det han gjorde dem till plikt att anlägga en del av deras förmögenhet i italienska jordagods.

Mest genomgripande var dock den bestämmelsen, att legionernas medborgartrupper fingo komplettera sig uteslutande bland provinsernas innevånare. Frihet från

militärtjänst gällde icke för de italiener, vilka hade slagit sig ned i provinserna eller de nya romare, vilka av de olika princeps fått sig medborgar rätt tilldelad. Välsignelsebringande var likaså den vidare utvecklingen av den alimentarstiftelse, som påbörjats av Nerva. Likväl ingrep kejsaren i självförvaltningen av städerna såväl i provinserna som i Italien för att förhindra att dessa samhällen slösade bort sin förmögenhet och för att därigenom bibehålla dessa städers möjligheter att betala skatt. Från och med denna tid trädde av kejsaren utnämnda ämbetsmän in i förvaltningen av provinserna och Italiens olika landskap, vilka ha till uppgift att övervaka dessa städers förmögenhetsförvaltning. Att kejsarens bemödanden att höja Italiens välstånd kröntes med framgång ser man tydligast därav, att vid denna tid de stora hamnbyggen kommo till stånd, vilka tjänade den alltså stegrade trafiken mellan Italien och de västra samt östra provinserna. Så utbyggdes på östkusten Anconas hamn och på västkusten anlades på Etruriens hamnlösa kust den nya hamnen Centumcellae. En ny riksväg, vilken från Beneventum förde till Brundisium, tjänade även samma ändamål. Det storslagna i denna härskareverksamhet får även ett imponerande uttryck genom jättebyggnaderna på Forum Traianum, vilken såväl genom sitt omfång som

(Forts. på nästa sida)

De Romerska...

(Forts. fr. föreg. sida)

genom sin prakt ställa alla andra kejsares Fora i skuggan. Till den kolossala plats, vars mittparti upptogs av Traianus' jättelika ryttarstaty, omgiven av pelareställningar och högvälvda nischer, anslöt sig byggnaden Bibliotheca Ulpia, på vars gård segerpelarna med bildutsmyckningarna från det daciska kriget stodo, och på vars spets befann sig Traianus' bildpelare, avslutningen gentemot Marsfältet bildade det senare av Hadrianus uppförda templet, till minne av den till gudarna gångne Traianus.

I östra delen av riket hade Traianus vid tidpunkten för det andra daciska kriget gjort nabateernas konungarrike till provins. Övergången till omedelbar förvaltning av en rikets ämbetsman försiggick icke utan kamp, Comelius Palma, vilken såsom ståthållare i Syrien tvang nabateerna att uppgiva sin självständighet, erhöi triumfens insignier. Landet antog efter få år, genom inflytande av den romerska

förvaltningen, ett helt annat utseende. Måktiga riksvägar ända till Röda Havets stränder underlätade trafiken på nabateernas gamla handelsvägar. Vattenledningar och stora behållare för uppsamlande av det regn, som föll från himmelen, kommo stadsliv att uppblomma på sådana ställen, där fordom nomaderna vallat sina hjordar. Landets huvudstad Petra uppnådde en vida snabbare utveckling såsom stapelplats för riket, än den hade lyckats med under konungarnas herravälde. Legionslägret Tertia Cyrenaica, vilket i norr, vid foten av Hauranområdet byggdes, var ägnat att skapa varaktig fred och säkerhet åt detta område, vilket hittills varit svårt plågat av rövare från bergen och öknen. I stället för de kringströvande beduinernas tärtläger och bergets grottbyar uppstod stad efter stad på denna välsignade mark av vulkanisk jord. Kejsaren kallade den nya provinsen Arabia, emedan innevånarna bland greker och romare kallades araber, och alls icke, såsom man velat göra gällande, av barnslig lust att yvas, liksom om han skulle ha underku-

vat hela det område vi nu kalla Arabien. För övrigt är det obekant i vad mån romarna behärskade nabateernas handelsvägar i det inre av halvön. Intet är ägnat att väcka större beundran för denne storslagne härskaregestalt, än dessa enkla lägerfästen vid öknens rand. De byggdes till skydd för handelsvägarna och uppvisa likväl en sådan fulländning i sin stenkonstruktion, att man skulle tro att de vore uppförda såsom smycken i de allra härligaste prydnadsverk. Det storartade har här blivit självändamål utan varje hänsyn till nyttan. Samma prägel uppvisar även allt annat i byggnadsväg som Traianus uppfört, vare sig det nu varit i provinserna eller i själva Rom.

Världsríkets majestät och karaktären på dess störste regent har här funnit ett uttryck, som för alla efterföljande släktled gjort denna höjdpunkt i kejsartidens saga oförgänglig. Ännu större än all hans övriga verksamhet framträder denna upphöjda härskaregestalts mildhet i sitt väsen, vilken ännu efter århundradenas lopp vid hyl-

(Forts. på nästa sida)

Hirsch Mynthandel AB

Malmkillnadsgatan 29
111 57 Stockholm
Tel. 08-11 05 56 - 08/21 34 59

MYNT - MEDALJER
NUMISMATISK LITTERATUR
VÄRDERINGAR
KOMMISSIONSUPPDRAG

Kvartalsprislister: pris kr. 5:— + porto

15 olika 2 kr 1953—71.....	1+ /01—01/0	60:-
15 olika 50 öre 1927—50.....	1—1?	17:-
15 olika 25 öre 1930—50.....	1—1?	12:-
15 olika 10 öre 1917—50.....	1—1?	12:-
15 olika 5 öre 1919—50.....	1—1+	24:-
15 olika 2 öre 1919—50.....	1—1+	24:-
15 olika 1 öre 1920—50.....	1—1+	12:-
10 st 25 öre 1907	1—1+	12:-

ÄRADE KUNDER!

På grund av momshöjningen och dyrare produkter från leverantörer, ser jag mig tvungen att höja mina priser på materialet i min senaste prislista nr 3 upp till 10 % på vissa produkter. Detta sker fr. o. m. den 1 juni 1977.

Beställningar som inkommit före detta datum berörs ej av höjningen.

Samlarhälsningar

ARNE E. HEDLUND

Box 3144 5-162 03 VÄLLINGBY

De Romerska...

(Forts. fr. föreg. sida)

landet av de bysantiska regenterna för dem framställdes såsom högsta förebild för en kejsare.

Redan nära gubbåldern, fattade Traianus en annan uppgift i sikte, som en gång föresvävat diktatorn Caesar, för att kröna hans livs verk. Det egenmäktiga sätt, på vilket parthernas konung Osrhoes insatt sin brorson Parthamasiris såsom härskare i Armenien hade för Traianus blivit föranledning att vid Euphrat bringa den gamla motsättningen till partherna till avslutning. Hans avsikt var, att underkasta Euphrats och Tigris' floddal Roms herravälde och tränga iranierna tillbaka till deras naturliga hemland. Han leddes härvidlag icke av önskan att glänsa såsom erövrare utan strävan efter att även vid denna gräns för Medelhavsriket skapa ett tillstånd, som motsvarande de historiska betingelserna för dessa länders civilisation. Ty i själva verket härskade partherna i de fruktbara floddalarna vid foten av deras högländ såsom främlingar. Enligt folkart, tro och sed ha dessa slätter mellan floderna Euprat och Tigris sedan årtusenden på det närmaste varit förbundna med Syriens innevägnare. Inflytandet av grekiskt herravälde under seleuciderna hade förvandlat den växelverkan, som semiter och greker utövat på varandra, till en varaktig. Seleukeia vid Tigris var en av de mest glänsande städerna för grekisk kultur, och detta i hela östern.

Talrika voro även grekstäderna i de nordliga delarna, där Edessa, Nisibis och andra orter koloniserats med veteraner från grekiska härar. Så var då tanken, att förbinda alla dessa länder med Medelhavsriket ingen dröm, jämförlig med ett andra Alexanderfälttåg, utan uppfyllandet av en fordran på enhet i den semitisk-grekiska kulturen som långsamt växt till sig.

Parthernas rike, såsom alltid försvagat genom tronstridigheter, syntes icke vara någon farlig motståndare. Osrhoes själv kände på sig, att han icke var vuxen den romerska makten och sökte besvärja det hotande kriget genom sände-

bud, vilka träffade Traianus, redan på väg mot öster, i Athen. De blevo avvisade.

Till sjöss, över Ephesus och Mindre Asiens kust mot söder, kom Traianus mot slutet av 113 till Syriens huvudstad Antiocheia. Han såg sig likväl tvungen att återställa den slappa disciplinen i den syriska hären, innan han kunde börja fiendligheterna. Kejsaren överskred i början av 114 Euprat vid Melitene, ryckte i Arsaniadalen framför borgen Armosata, vilken låg vid vägen till Tigranocerta, och erövrade fästet utan svärdsdrag. Redan under denna härfärd hade till honom kommit parthiska stormän, vilka hyllade honom. De förde med sig en inlärdd häst, vilken böjde knä inför kejsaren. Medan de romerska härarna fulländade Armeniens underkastelse återvände kejsaren till Satala och överlämnade skänker till heniochernas och macheloternas konungar. Parthamisiris hade sökt undvika sin avsättning genom förhandlingar. Nu framträdde han för Traianus i Elegeia i den förhoppningen, att på samma sätt, som på sin tid Tiridates under Nero, förvärva diademet ur Traianus' hand genom högtidlig underkastelse. Men kejsaren var fast besluten att göra Armenien till provins. Han avskedade den stolte arsaciden i hela sin härs åsyn med ett direkt avslag på dennes begäran.

Aven under detta fälttåg hade kejsaren förstått att fylla soldaterna med sin krigiska anda, i det han gick till fots framför hären. Mesopotamiens furstar, Abgarus från Osroene, Sporaces, herre till Anthemusia och araben Mannus hade redan tidigare skickat sändebud och skänker för att tillvinna sig Traianus' gunst. När de romerska härarna, vilka från Armenien ryckte in i Mesopotamien, närmade sig, mottog Abgarus kejsaren i sin huvudstad med festlig ståt och fick sin härskareställning bekräftad.

Under vinterkvarteret i Antiocheia inträffade den väldiga jordbävning, vilken lade Syriens huvudstad i ruiner. Följande år begynnade anfallskriget mot partherna. Efter intagandet av Nisibia tilldelade senaten kejsaren segernamnet Parthicus.

(Forts. på nästa sida)

TB MYNT HB

U. Thimberg R. Berglund
Prislista nr 5 sändes gratis
på begäran.

**KÖPER
BYTER
SÄLJER**

MYNT & TILLBEHÖR

Erstagatan 14

116 36 Stockholm

Tel. 08/41 01 33

Öppethållande:

Vard. 10.00—18.00

Lörd. 10.00—13.00

När NI kommer till
HELSINGBORG
gör ett besök hos

Kullagatan 56. S-252 20 Helsingborg
Tel. 042 14 12 11

Öppet vard 10—18. Lörd 9—13

Medlem av

De romerska . . .

(Ports. fr. föreg. sid)

Även Singara stormades av Lucius Quietus. Med skepp, vilka timrats i Gorduenes skogar, lät Traianus hären gå över Tigris nära dess utflöde ur berget och trängde segerrikt fram på den mark, som en gång i tiden utgjort den mäktiga erövrarstaten Assyrien. En annan del av hans här ryckte in i Adiabene och erövrade detta gränslandskap till det parthiska riket. Kejsaren tog så varaktigt tvåflodslandet i besittning, här uppstodo de nya provinserna Mesopotamien och Assyrien.

Därpå drog Traianus över Seleukeia och Ktesiphon till Babylon, utan att partherna, vilka förlamades av ett inbördeskrig, gjorde något motstånd. Först efter intagandet av Ktesiphon 116 har Traianus antagit hedersnamnet Parthicus. Kejsaren kom fram ända till mynningen av Tigris, där Athalambelus, herre till handelsstaden Charax Spasinu, underkastade sig och for så ut på oceanen, till äminnelse av den macedoniske hjälten, som hade fört sina vapen ända till det fjärran Indien. Även den nedre delen av floddalen blev provins med namnet Babylonia.

Traianus var alltjämt sysselsatt med att försöka förbättra det förfallna vattenledningssystemet, då underrättelsen om ett allmänt uppror i de nyförvärvade länderna kallade honom mot norr. Nisibis återerövrades av Lucius Quietus, Edessa, belägrad och stormad, gick upp i lågor. Samma öde drabbade Seleukeia, vilken intogs av legaterna Erucius Clarus och Julius Alexander. I Ktesiphon smyckade Traianus parthern Parthaspates med diadem, som arsaciderna hittills burit, och förlänade Vologaeses med en del av Armenien. Traianus har icke ställt några anspråk på att behärska partherriket, utan ställt upp en motkonung, såsom ofta tidigare ägt rum. Besittningen av de nyerövrade landskapen syntes säkrad och kejsaren anträdde under hösten 116 återtåget till Syrien. Under detta tåg visade han sig för sista gången i spetsen för sin här framför Hatra, det arabiska fästet, i nordöstliga

Mesopotamien. När han tillsammans med sitt följe, men utan några som helst fältherreinsignier red runt denna stads murar, blev hans högresta åldringsgestalt ett mål för fienden. Belägringen strandade på grund av provianteringssvårigheterna.

Av obekant avledning utbröt under vintern 116 på Cypern, i Egypten och Cyrene ett judiskt uppror ut, under vilket de varandra bekämpande motståndarna, drivna av sin vilda trosfanatism, gjorde sig skyldiga till de förskräckligaste grymheter. Det vedergällningskrig, där judarna i dessa länder utrotades, leddes av Marcius Turbo med skoningslös stränghet. I fortsättningen var det en förbytelse, som straffades med döden, om en jude landade på Cypern, till och med om han lidit skeppsbrott.

Traianus hade för avsikt att under påföljande år i de nyerövrade provinserna vidtaga sina slutgiltiga åtgärder, då en allt mer tilltagande sjuklighet tvang honom att återvända till Italien. Hans svåra lidande medförde, att han måste landa i Selinus i Sicilien, där han den 7 augusti avled. Såsom Parthicus höll han sitt intåg i den romerska statens gudahimmel, och han var den ende, näst efter Roms föregivne grundare Romulus, som fick sin grav inom stadens helgade ringmur i det tempel, som var invigt till hans ära.

Hela det romerska folkets kraft och den antika kulturens storhet synas liksom förkroppsligade för sista gången hos denne mäktige man, liksom solen på en molnfri himmel går ner i en sista strålgång. Efter sig lämnade han freden. Bland hans välsignelsebringande verk växte under de följande 50 åren i det på nytt befästa och stadgade riket detta allmänna uppsving för stadslivet, vilket gav Hadrianus' och Antoninernas tidsålder dess prägel, och vilken ännu talar till oss från världsríkets ruiner. Och dock, just denna följande tid, skenbart så blomstrande och fridfull, såg alla frön till det kommande förfallet utvecklas, ett förfall som inom några årtionden skulle låta den sköna bilden av en universiellt utbredd civilisation och kultur småningom förblekna och dö.

Gör slag i saken

Tillbringa semestern på Gotland och besök Myntmarknaden på Strandgatan mitt emot Burmeisterska huset 16-17 juli 1977. Mynthandlare från hela landet deltagar.

Samtidigt pågår en myntutställning.

Myntsamlarklubben GOTEN VISBY

SAMLARHUSET HB

Har Du fått vår nya katalog nr 17 — 1977 —?

Med tonvikt på tillbehör.

Illustrerad, 68 sidor.

Gratis, mot 5:— för porto och exp-kostnad.

SAMLARHUSET, Box 1133 MK

510 20 Fritsla.

Tel. 0320 - 720 78.

Myntauktion

Den 15 JUNI KL. 19.00 I KINNA (KIF:s Sportstuga, Gunboväg.)

Även skriftliga bud mottages.

Beställ gratis auktionslista!

C:a 300 utrop, varav ett 60-tal från tiden före Oscar II.

Ur listan kan nämnas alla jubileumsmynt 1897—1972, alla årtal 2 kr och 1 kr. Oscar II, 5 kr och 10 kr guld 1901, 5 öre järn 1917, 1 Riksd. Riksm. 1860.

I 01-kval eller bättre finns bl. a. 10 öre 1855, 5 öre 1898, 2 kr 1942 och 1952, 10 öre 1929, 1 öre 1913.

A-Ges

SAMLAR-AUKTIONER

box 12 · 511 01 Kinna

Välkomna!

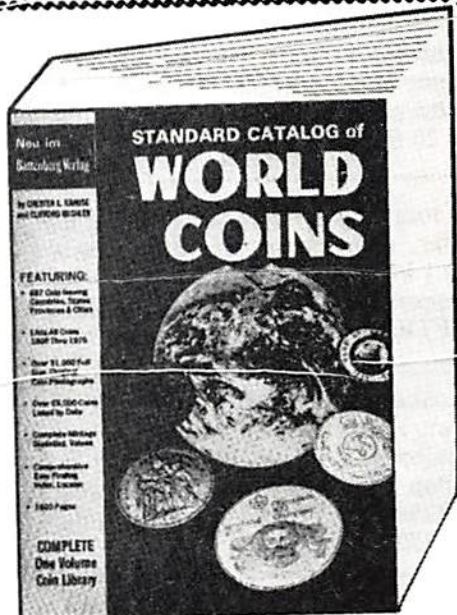
Nu är den här Nya upplagan av Standard Catalog of World Coins

Format 21×27,5 cm, 1600 sidor över 31.000
avbildningar.

Den världsberömda "telefonkatalogen" har i
sin nya upplaga utökats med över 300 sidor.
Den omfattar tidsperioden 1850—1977 och
innehåller över 65.000 mynt och 31.000 av-
bildningar i originalstorlek. Värderingspriser
finns angivna för alla mynt, myntorter i tre
kvalitetsgrader.

Pris 155;- inkl. moms

Frakt tillkommer. Återförsäljarrabatter.

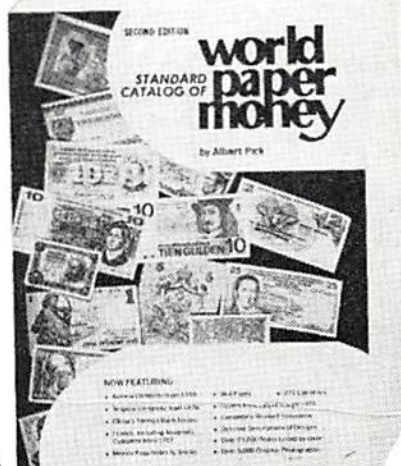
I juni har vi dessutom

Standard Catalog of World Paper Money

864 sidor och över 5000 avbildningar på hela
världens sedlar.

Pris 110;- inkl. moms

Frakt tillkommer. Återförsäljarrabatter.

SLUTLIGEN NÅGRA KVALITETSMYNT FRÅN NOVA

4 mark	1703	.....	1+ / 01	2.100:—
Riksdaler	1782	.....	knt 1+	950:—
Riksdaler	1783	.....	resp. 1+ / 01	950:—
Specie	1857	160.100 ex vacker ..	01	3.900:—
4 rdr rmt	1862	.....	god 1+	1.750:—
Carolin	1868	.....	01 / 0	4.600:—
20 kronor	1884	.....	god 01	2.400:—
2 öre	1856	.....	RR god 1+	950:—
5 öre	1899	.....	0	450:—
1 öre	1915	.....	St. gl. 0	115:—
Israel Serie guld	1973	200, 100, 50 Proof R		2.500:—
Island Serie	1974	10.000, 1000, 500 Proof		1.800:—
Bahamas Serie guld	1067	100, 50, 20, 10 0 R		3.800:—

NOVA

L. M. BJÖRKQUIST

Box 40, 701 02 Örebro. Tel. 019/12 05 11.

MEDALJNYTT

Medaljer över myntgravörerna Lea Ahlborn och Adolf Lindberg

I sin serie över myntgravörer ger myntverket nu ut medaljer över Lea Ahlborn och Adolf Lindberg. Tidigare har Erik Lindberg ihågkommit med en medalj, som fortfarande finns att köpa vid myntverket. Medaljerna präglas i begränsad upplaga och har skapats av förre myntgravören, skulptören Léo Holmgren.

Lea Ahlborn (1826—1897) graverade de första öresmynten 1855, de norska guldmynten och de finska mynten i inhemska värden: penni och markka.

Frånsidan visar åt- och frånsidor av mynt graverade av Lea Ahlborn, frånsidan av den 1895 präglade medaljen till de Bolinderska Verkstädernas 50-års jubileum samt en reduktionsmaskin av tidig konstruktion (1889).

Adolf Lindberg (1839—1916) var elev vid myntverket hos Lea Ahlborn, studerade sedan vid Konstakademien och kom så till Paris där han blev elev hos den berömda medaljkonstnären P Tasset.

Han utförde flera mynt, bl a jubileumstväkronorna 1897 och 1907, återgivna på frånsidan av medaljen tillsammans med Konstnärsklubbens medalj. Nedtill ses en gipsmodell samt flera verktyg vilka användes av konstnären. Vid sidan av dessa ting ser vi en kvist av myntört.

Fakta om medaljerna	Metall	Diameter	Vikt	Upplaga	Pris
Patinerad brons		45 mm	45 g	2000	95:-
patinerat silver		45 mm	55 g	2000	165:-
Guld 23 K, numr. uppl.		45 mm	90 g	50	3.045:-

Utlandsnyheter

Schweiz

Den 12 september 1976 släppte Schweiz ut ett 5 francs mynt med anledning av pedagogen Johann Heinrich Pestalozzis död för 150 år sedan. (1746—1827). Upplagan är 800.000 ocirkulerade och 50.000 proof-mynt.

Cap Verde

Från de tidigare Portugisiska öarna Cap Verde har man låtit

präglade en 250 escudos 1976 i silver (925/1000) med anledning av självständighetsdagen den 5 juli 1975. Myntet är 34 mm i diameter och väger 16,5 gram.

FRÅGESPALTEN

INSÄNDARSPALT

MYNTKONTAKT öppnar för om nästa nummer en insändarspalt — skriv gärna och fråga om föremål i din ägo eller andra problem som du vill debattera. Vi vill gärna avbilda sådant som är av allmänt intresse, men då måste vi få antingen ett tydligt foto eller själva objektet medsänt — blyerts-kalkeringar e. dyl duger inte.

Men skicka inte in några frågor om värdet på dina föremål, frågor om värdet besvaras inte.

Anonyma insändare publiceras inte.

HEJ!

Läste i förra numret av Myntkontakt artikel av Herman Gyllenhaal "Enkronan för dyr att tillverka". Där påstår han gett och kort att i Europa har varit endast två myntreformer efter krigstider. De i England och Frankrike. Men han glömmer helt den myntreform som var i Finland 1963 då 100 gamla mark blev 1 nymark. Önskar en berättelse i tidningen.

Med vänliga hälsningar
Juhani Hellman

Betr. variant!

Enligt artikeln i MK nr 4 finns en mycket tunn 5 kr. Så får jag meddela att jag har en mycket tunn 1 krona 1973 också utan kantprägling. Myntet kom i en sändning direkt från Riksbanken till en bank i Bollnäs.

Hoppas några flera hör av sig så inte polisen och jag blir ensamma.

Hälsningar
Rudolf Björling

Myntfynd

I Rom har man funnit omkring 35 kilo guld-, silver- och kopparmynt från antiken.

Det egendomligaste med fyndet är att det inte gjordes av några arkeologer utan av polisen. Platsen

var dessutom en lägenhet i staden.

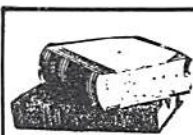
Polisen förklarar att våningen förmodligen innehades av ett gäng gravplundrare.

20 ämbar kopparmynt trädgårdsskörd

Varje år plockade Anatolij Marandin upp ett eller ett par gamla kopparmynt i sitt trädgårdsland. Men i år plöjde han upp en hel grop med mynt. Det blev hela 20 ämbar att bära. Kopparmynten stammade från senare hälften av 1700-talet, då Ural var i huvudleverantör av koppar i Ryssland. (APN).

Myntsamling till Stockholm

Den i MK nr 8, 1976 utannonserade myntsamlingen ur "Syskonen Lübecks Donationsfond" såldes till en mynthandlare i Stockholm för 8.092 kronor. Totalt inkom 25 anbud till Kramfors Kommun.

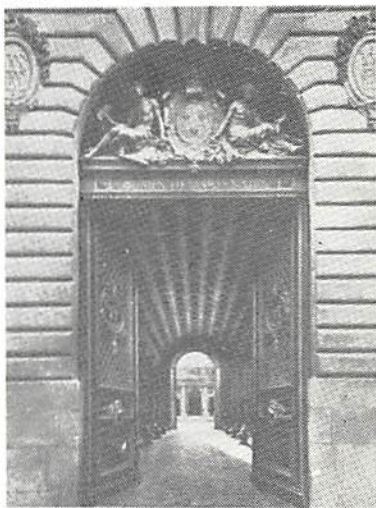

**Köpes
Bytes**

Äldre inbundna tidningar

CURT ERIKSSON
Tel. 0171/303 48 Enköping

SNF i Paris

Svenska Numismatiska Föreningen besökte Paris i slutet av april. 47 personer deltog, däribland flera medlemmar i den norska systerföreningen. En berättelse om resan kommer i nästa nummer. För att kunna illustrera artikeln vore vi tacksamma få foton insända till SNF från dem som deltog.

Numismatisk resa till Ungern.

Den 4—10 september i år äger den internationella medaljkongressen och utställningen av modern medaljkonst rum i Budapest. Huvudansvarig är FIDEM (den internationella medaljfederationen) och Nationalmuseet i staden. Alla intresserade — medlemmar eller ej — är välkomna att delta i en gruppresa från Stockholm (högst 30 deltagare). Ring eller skriv omgående till Svenska Numismatiska Föreningen, Ostermalmsgatan 81, 114 50 STOCKHOLM. Tel. 08/67 55 98. Kontorstid (vard utom lörd) kl. 10.30—13.00.

MYNT- MÄSSA -77

Mässan i Helsingborg i helgen den 23—24 april visades stort intresse både från handlarnas och samlarnas sida. Under lördagen och söndagen besökte omkring 1.500 personer mässan, det största flertalet var där på lördagen. Där fanns mynt i alla prisklasser och kvalitéer, tillbehör, medaljer och annat som hör numismatiken till.

Lokalerna på Grand Hotell var uppdelade på flera rum med en gemytlig stämning som följde.

Antik -77

Även i år anordnas antikmässan Antik -77. Mässan pågår under tiden 30 juli—7 augusti. Ca 95 utställare kommer att finnas på plats. I fjol kom hela 39.600 besökare till Helsingborg vilket var nytt rekord.

Helvetische Münzenzeitung

Utkommer varje månad

Helårsprenumeration S. Fr.

utlandet 28.00

Särtryck

Der Rappenmünzbund .. 4.00

Die Gegenstempel im
schweizerischen Münzwesen 15.00

HMZ

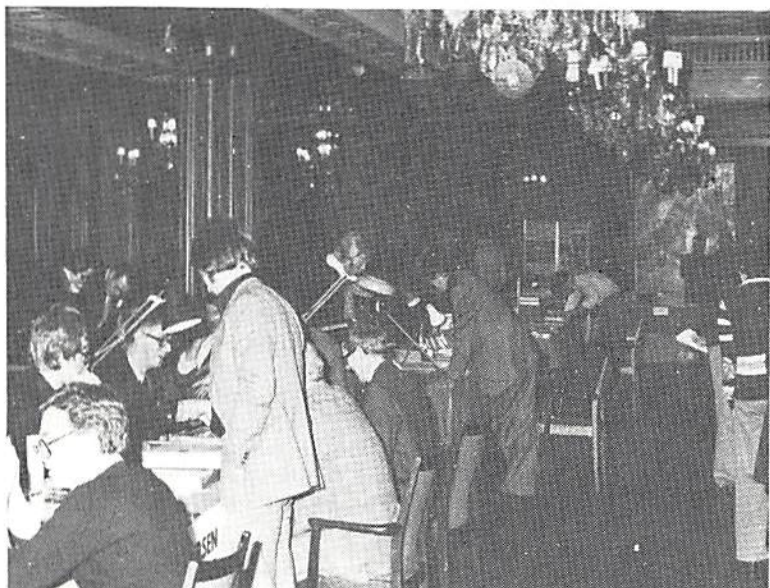
Postfach 26

CH-3652, Hilterfingen

Postcheckkonto

HMZ Hilterfingen

Luzern 60-11691

På bilden ses mässarrangören Harry Tenshult beskådande mynt hos en dansk handlare.

MEDALJER ÖVER MYNTGRAVÖRER

I sin serie över myntgravörer ger myntverket nu ut medaljer över Lea Ahlborn och Adolf Lindberg. Tidigare har Erik Lindberg ihågkommit med en medalj, som fortfarande finns att köpa vid myntverket. Medaljerna präglas i begränsad upplaga och har skapats av före myntgravören, skulptören Léo Holmgren.

Lea Ahlborn (1826–1897) var dotter till den produktive och skicklige medaljkonstnären L. P. Lundgren. Av fadern, vid Konstakademien och efter två års studier i Paris, utbildades hon till medaljkonstnär. Efter fadern blev hon ordinarie mynt- och medaljgravör vid myntverket och hennes synnerligen rika produktion dominerade starkt den svenska medaljkonsten under ett halvt sekel.

Även om hennes konst i tidens smak stundom kan synas oss formell och sval, framställde hon ett stort antal mycket fina porträtt, särskilt sedan hon under senare delen av sitt konstnärskap varit mottaglig för nya strömningar i medaljkonsten. Hon graverade också de första öresmynten 1855, de norska guldmynthen och de finska mynten i inhemska värden: penni och markka.

Frånsidan visar åt- och frånsidor av mynt graverade av Lea Ahlborn, frånsidan av den 1895 präglade medaljen till de Bolinderska Verkstädernas 50-års jubileum samt en reduktionsmaskin av tidig konstruktion (1889). Den senare möjliggjorde för konstnären att från en stor modell reducera denna i exakt återgivning i medaljens storlek. Texten slogs sedan in med bokstavsstyper i den slutliga stampen.

Adolf Lindberg (1839–1916) blev den konstnär som till Sverige kom att förmedla de nya från Frankrike utgående konstnärliga strömningarna inom medaljkonstens område. Han var elev vid myntverket hos Lea Ahlborn, studerade sedan vid Konstakademien och kom så till Paris där han blev elev hos den berömde medaljkonstnären P. Tasset. Som porträttör är Adolf Lindberg betydande med en kraftfull realism i sina arbeten.

Han utförde flera mynt, bl.a. jubileumstvärkronorna 1897 och 1907, återgivna på frånsidan av medaljen tillsammans med Konstnärsklubbens medalj. Nedtill ses en gipsmodell samt flera verktyg vilka användes av konstnären: sticklar, bokstavsstyper, hammare, förstoringsglas och den stålkula vilken vilande i ett ställ kan placeras i olika vinklar som underlag vid graveringen av medaljstampen.

Vid sidan av dessa ting ser vi en kvist av myntört.

Ernst Nathorst-Böös

Åtsida och frånsida av medalj över Lea Ahlborn

Åtsida och frånsida av medalj över Adolf Lindberg

Fakta om medaljerna

Metall	Diameter	Vikt	Upplaga	Pris
Patinerad brons	45 mm	45 g	2000	95:–
Patinerat silver	45 mm	55 g	2000	165:–
Guld 23 K, numr uppl	45 mm	90 g	50	3.045:–

Pris inkl etui, frakt och postf avg samt moms gäller t o m 1977-05-31, varefter justering sker med anledning av ändrad moms och ev förändrade metallpriser. För återförsäljning gäller specialoffert. Leverans beräknas ske fr o m 1977-05-02.

Till myntverket, Box 401, 631 06 Eskilstuna, Tfn 016-12 03 00

Härmed beställs mot postförskott medaljer över myntgravörer

Lea Ahlborn

Patinerad brons _____ ex à 95:–

Patinerat silver _____ ex à 165:–

Guld 23 K, numr uppl _____ ex à 3.045:–

Att sändas till

Namn: _____ Gatuadress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____ Tfn: _____

TOMTEMYNT

Det är en mycket gammal och välbekant sed att lägga ner mynt och medaljer — någon gång även sedlar — i grundstenen till byggnader av mera officiell karaktär. Mynten och medaljerna läggs ner som historiska dokument, för att ge eftervärlden en möjlighet att date- ra byggnadsverket i fråga, ifall grunden skulle bli uppgrävd. Denna sed är sålunda ett uttryck för en stark känsla för det numismatiska materialets stora värde som kunskapskälla.

Denna sed iaktogs redan under antiken och den iaktas ofta ännu i vår tid. Förf. publicerade för ett tjugotal år sedan i Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad ett stort antal samtida skildringar av sådana nedläggningstillfällen. En ny serie kommer att publiceras i MYNTKONTAKT i höst.

Men mynt har tydligen kunnat läggas ner vid uppförandet av byggnader även av andra skäl. Härömdagen råkade jag av en hän-

delse få syn på en intressant notis i Sollefteå-Bladet för den 22 oktober 1912. Notisen berättar om ett fynd, som gjordes av en man i Sörgraninge i Graninge socken, Västernorrlands län. "Mannen var sysselsatt med att nedriva en gammal ladugård och skulle just bryta bort den nedersta sockeln, då han på en hörnsten fann ett silvermynt, som sedan visade sig vara 1/16 R. Sp., präglad år 1848. Vår man, som väl hört talas om den vidskepliga seden att vid uppförande av nya mangårds- och ladugårdsbyggnader lägga ett mynt i varje hörn till sk tomtebolucky, misstänkte genast, att myntet blivit ditlagt för något dylikt ändamål, och undersökte därför noga de övriga hörnen, med resultat att han inom kort var lycklig ägare till sex klingande "tomtemynt", av vilka det älsta var präglad år 1827 under det att det nyaste hade sett dagens ljus först 1871. — Byggnaden var sålunda endast högst 40 år gammal".

Sollefteå-Bladets slutsats, att ladugården hade uppförts omkring år 1871, då det yngsta myntet hade präglats, är nog inte helt invändningsfri. Eftersom mannen hittade sex mynt, måste ladugården ha haft sex hörnstolpar. Den kan givetvis från början ha haft fyra hörnstolpar, men blivit tillbyggd senare, varvid de två andra hörnstolparna restes.

Vi publicerar notisen om "tomtemynten" i förhoppning, att de av MYNTKONTAKTS läsare, som känner till andra fall av denna vidskepliga sed, är vänliga och låter höra av sig till tidskriftens redaktion.

T. L.

Vinnare — Myntflätan

Till "Myntflätan" i Myntkontakt nr 4 kom det en stor mängd svar ur vilka vi dragit följande 5 vinnare:

1:a pris S Nyqvist, Vaggeryd, 2:a pris L-E Nilsson, Katrineholm, 3:e pris G Zakrisson, Sandviken, 4:e pris R Felth, Östersund, 5:e pris S Ljungholm, Stockholm.

Priserna har vi sänt ut i dagarna.

MO

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

är en sedan ett par år etablerad sammanlutning av mynthandlare, hitintills 17 företag i åtta olika städer i landet. Föreningen är ensam i sitt slag i Sverige. Samtliga är medlemmar i Svenska Numismatiska Föreningen och har skrivit under uppropet mot myntförfalskningar. Genom samarbete med de övriga medlemmarna vill varje mynthandlare förbättra och utöka sina tjänster.

De nuvarande medlemmarna är:

B. Ahlströms Mynthandel AB
Mäster Samuelsgatan 11
103 85 Sthlm 7, tel. 08/10 10 10

Yngve Almer Mynthandel
Storgatan 49, Box 2068
700 02 Örebro, tel. 019/13 50 61

B. Björnssons Mynthandel
Kullagat. 56, 252 20 Helsingborg
tel. 042/14 12 11

Flodbergs Mynthandel
Stora Nygat. 17, 211 37 Malmö
tel. 040/12 99 30

Hirsch Mynthandel AB
Malmskillnadsgatan 29,
111 57 Sthlm, tel. 08/11 05 56

Malmö Mynthandel AB
Kalendegatan 9, 211 35 Malmö
tel. 040/11 65 44

Mattssons Mynthandel
Kungsängsgatan 21 B
753 22 Uppsala, tel. 018/13 05 54

Norrtälje Mynthandel
Tullportsgat. 7, 761 00 Norrtälje
tel. 0176/168 26

Nordisk Varutjänst Nova
Södra Strandgatan 3, Box 40,
701 02 Örebro, tel. 019/12 05 11

Myntaffären Numis
Vallgatan 1, Box 2332,
403 15 Göteborg, t. 031/13 33 45

Soj Mynt AB
Mäster Samuelsg. 25
111 44 Sthlm, tel. 08/21 17 70

**Svea Mynt & Frimärks-
handel AB**
Stureplan 4, Box 7232,
103 84 Sthlm 7, t. 08/10 03 85/95

Ulf Nordlinds Mynthandel
Nybrogatan 36, Box 5132
102 43 Sthlm, tel. 08/62 62 61

J. Pedersen Mynthandel
Skoigatan 24, 502 31 Borås
tel. 033/11 24 96

Peo Mynthandel AB
Drottninggatan 29, Box 16245
103 25 Sthlm, tel. 08/21 12 10

Strandbergs Mynthandel AB
Mäster Samuelsg. 25, Box 7003
103 81 Sthlm, tel. 08/21 42 65

Ticalen Mynthandel
Stureplatsen 3, 411 39 Göteborg
tel. 031/20 81 11

SVERIGES MYNTHANDLARES FÖRENING

Box 7183, S-103 85 Stockholm

*Sporrong presenterar
i samarbete med Spink & Son*

MEDALJEN TILL DROTTNING ELIZABETH II:s SILVERJUBILEUM

För att fira 25-årsjubileet av H M Drottning Elizabeth II:s trontillträde den 6 februari 1952 har år 1977 officiellt proklamerats som "silverjubileumsår" i Storbritannien och samväldesnationerna. Det anrika företaget Spink & Son, London, utger med anledning av detta en vacker minnesmedalj med porträtt av drottning Elizabeth II.

Skulptör och motiv

Medaljen är skulpterad av en av Storbritanniens främsta myntgravörer och silversmeder, Leslie Durbin. Åtsidan visar porträttet av drottning Elizabeth II och framsidan avbildar "silverjubileumsrosen", en speciell sort av rosor, framodlad just för silverjubileet. Frånsidestexten är ett utdrag ur drottningeden från kröningsceremonin.

Begränsade upplagor

Jubileumsmedaljen präglas i numrerade, begränsade upplagor i silver, guld och platina. Varje medalj levereras med äkthetsintyg samt etui försett med det officiella emblemet för drottningens silverjubileum. Guld- och platinamedaljerna blankpräglas, medan silvermedaljerna har matt yta.

*By appointment
to Her Majesty The Queen
Medallists*

*By appointment
to H.R.H. The Duke of Edinburgh
Medallists*

SPINK & SON

Spink & Son, ett av Storbritanniens äldsta familjeföretag, grundat 1666, har sedan starten inriktat sin verksamhet på försäljning av konstnärliga samlarobjekt som blå målningar, medaljer, silverarbeten samt orientalsk konst. Spink's har dessutom en stor avdelning för antika och moderna mynt.

Medalj fakta

Metall	Upplaga	Storlek	Vikt	Pris/st
Kontr silver (925/1000)	5000 ex	57 mm	76 g	310:-
Guld 22 karat	100 ex	57 mm	118 g	5.180:-
Platina	25 ex	57 mm	144 g	11.440:-

Priserna inkluderar moms, frakt och etui. Leverans sker mot postförskott under juni/augusti 1977.

SPORRONG

Till AB SPORRONG, Samlarsektorn
Fack, 761 00 NORRTÄLJE
Telefon 0176-127 20

Ja, jag beställer härmed medaljen till
drottning ELIZABETH II:s silverjubileum.

_____ st i kontr silver à 310:-
_____ st i guld 22 k à 5.180:-
_____ st i platina à 11.400:-

I priset ingår moms, frakt och etui. Leveransen sker mot postförskott under juni/augusti 1977. (47072).

Namn _____

Adress _____

Postadress _____

Datum _____

Underskrift _____

Annons

-INFORMATION

Förberedelserna för förbundsmötet 1977 är just nu som intensivast vid förbundsstyrelsen. Mötet kommer att avhållas på hotell Continental i Stockholm den 5 juni 1977 med början kl. 9.00. Alla till SNR anslutna föreningar har i dagarna erhållit kallelse och förbundsmöteshandlingar. 1977 års förbundsmöte är förbundets första egentliga möte sedan stiftelsen i Eskilstuna den 14 november 1976.

Den 15 april 1977 var sista dagen för föreningarnas slutliga anmälan om medlemskap i förbundet med tanke på deltagande i 1977 års förbundsmöte. I övrigt finns naturligtvis ingen sista dag för anslutning. Den möjligheten är alltid öppen och de föreningar som ännu ej anslutit sig är välkomna med ansökan. Sker detta före förbundsmötet den 5 juni 1977 utgår ingen anslutningsavgift. Därefter betalar förening med mer än 100 medlemmar 100 kr och övriga 50 kr.

Hos alla Sveriges kommuners fritidsförvaltningar och Sveriges Mynthandlare finns nu ett litet häfte som utgetts av SNR för att underlätta tillkomsten av nya numismatiska föreningar. Alla intresserade kan vända sig till någon av dessa för att få tillgång till detta häfte. Det går också bra att rekvirera det direkt från SNR. Häftet utlämnas kostnadsfritt och innehåller mängder av tips om hur man startar en ny myntförening eller klubb.

SNR informationshäfte nr 2 är under tryckning. Detta kommer i likhet med nr 1 att tryckas i 6 500 ex och tillställas alla kända numismatiska föreningar i vårt land med hemställan om att det tillställs alla medlemmar. Information nr 2 är betydligt mer omfattande än nr 1 och innehåller information om SNR, vad SNR hitintills har gjort och vad SNR kommer att göra för anslutna föreningar och för svensk numismatik. Stött på din förening om Du av någon anledning ej får häftet.

SNR har nu fått vind i seglen främst tack vare den goda föreningsanslutningen. I förbundsstyrelsen är man idag helt övertygad om att organisationen har kommit för att stanna och att den har en mycket viktig funktion att fylla främst när det gäller att stödja lokalföreningarna i deras verksamhet.

SVERIGES NUMISMATISKA RIKSFÖRBUND

Adress: Box 44, S-190 40 Rosersberg. Telefon: Ordf. 0760-353 23, sekr. 08-83 86 97, kassör 016-11 13 19.

Bank: Bankgiro 452-2009, Skandinaviska Enskilda Banken.

Postgiro: 3 34 91-2.

MYNTTORGET

Annonssida för myntsamlare

Ni som vill annonsera i Mynttorget, fyll i kupongen nedan eller en avskrift och sänd den till MYNTKONTAKT, Östermalmsg. 81 144 50 Stockholm märk kuvertet "Mynttorget". Kostnaden är 10 kronor per annons och får högst innehålla 20 ord + telefonnr. eller namn o. adress. Vid två annonseringar med samma text i två på varandra följande nummer är kostnaden 16 kronor för båda annonserna. Annonshandling skall vara oss tillhanda senast 3 veckor före utgivningsdagen. Annonskostnaden skall medsendas på samma gång som manus.

SÄLJES

Prislista på guld, silver och kopparmynt sändes gratis. Torsten Nilsson, Serenadgatan 29, 14 vån. 214 73 Malmö. Tel. 040/850 66.

5-kronorsedel 1965 av 0-kvalitet med blank baksida till högstbjudande. Anbud senast inom 14 dagar. Lägsta godtagbara är 500 kr. John Johansson, Doktorsg. 12 E, 262 00 Ängelholm. 77 04 23.

Svenska mynt 1830-1975 säljes billigt. Halva katalogpriset på Gustav V mynt. Prislista sändes på begäran. Lars-Göran Andersson, Wennerbergsg. 13, 754 21 Uppsala.

Lista på svenska mynt sändes på begäran. Håkan Runnqvist, Eriksgatan 14, 771 00 Ludvika. Tel. 0240/102 03.

Panama 100 Balboa i guld 1975, Proof 850 kr, JUB mynt set från Belize 1974, Proof 600 kr. Tore Friberg, Lindgatan 21, 421 79 V. Frölunda.

KÖPES

Dansk samlare önskar at köbe Svenske silver- og Kobbermynter före 1874. Ev. bytte. E. S. Nielsen, 8340 Malling, Danmark 6/93 10 04 kvällstid.

Ocirkulerade enkronor före 1943 samt 1952-1962. Tvåkronor före 1944. Skriv eller ring till Tage Markström, Fack 2, 100 73 Stockholm 44, 08/97 73 75.

Vykort 1925 och äldre, även massvara av frimärken 1920 o. äldre. Mynt kan ev. lämnas som byte 090/11 43 18.

Större svensk och dansk typesamling byttes mot bedre norsk mynt eldre enn 1924. Håkon M. Hansen, Boks 195, 2301 Hamar.

Amerikanska silverdollar, Morgan-typ. Ocirkulerade, prägelglans. Före 1900. 85:- st, fraktfritt. Skriv till: Agora, Box 31031, 200 49 Malmö.

BESTÄLLNINGSKUPONG MYNTTORGET

- Härmed beställes nedanstående annons att införas i nästa nummer av tidningen. Annonskostnaden 10 kr medsendes.
- Härmed beställes nedanstående annons att införas i de två nästkommande nummer av tidningen. Annonskostnaden 16 kr medsendes.

ANNONSTEXT:

SÄLJES KÖPES ÖVRIGA SAMLAROMRÅDEN

NAMN:

ADRESS:

Bröllopsmyntet och annat nytt från Eskilstuna

50-kronan 1976 i silver till minne av det kungliga bröllopet har, som alla märkt, försenats betydligt mer än vad som förutsetts. En ny myntmaskin från England (som kan slå flera slag) var försenad och fungerade dessutom mindre bra, varför leverantören måste skicka reparatörer. Kvalitén sågs emellertid bli utmärkt och när detta skrivs (månadsskiftet april/maj) har minst 1300.000 exemplar av de planerade 2 miljonerna präglats och någon månad senare skall hela upplagan förhoppningsvis vara färdig. All leverans inom landet till beställare — enskilda, föreningar och mynthandlare — sker först sedan samtliga bankkontor fått sina kvoter för att samtidigt kunna börja utväxlingen. Detta beräk-

nas ske någon gång i juni. Myntet levereras denna gång inte i plastkassetter, men prägling och packning har skett med särskild omsorg och exemplaren har enligt uppgift icke tillåtits "ramla ut" på varandra ur maskinen eller ligga tillsammans i säckar.

Myntset för 1976 med Carl XVI Gustafs första reguljära mynt har också färdigställts och levererats till beställarna. Ett fåtal sådana återstår att förpacka. Präglingen av dessa valörer påbörjades så sent under 1976, att den måste fortsättas under detta år, men nu slås i huvudsak endast mynt med årtal 1977. Antalet mynt med 1976 ligger mellan ca 2 och 4 miljoner för varje valör.

LLt

Indragning — nedsmältning av norska mynt

är en artikelserie som påbörjades i Myntkontakt nr 3/77. I detta nummer ska vi behandla 1-kronorna.

Totalt har 6.406.995 (enligt Norges Bank, nedanstående tabell baseras på Rønning's uppgifter) stycken präglats, varav hela 5.550.797 skulle vara indragna.

I artikeln som behandlade 2-kro-

norna, nämnde vi att många faktorer påverkar förhållandet mellan antal indragna mynt och de olika årtalen. Tiden har givetvis spelat den största rollen. Mynt med senare årtal har varit lättare åtkomliga än de som är tidigt präglade.

Nedanstående tabell uttrycker nedsmältningen linjärt i förhållande till upplagesiffrorna:

	Årtal	Präglat i antal	Nedsmält i antal	Aterstår i antal
O II	1877	1.000.000	866.400	133.600
	1878	60.000	51.984	8.016
	1879	140.000	121.296	18.704
	1881	80.000	69.312	10.688
	1882	120.000	103.968	16.032
	1885	100.000	86.640	13.360
	1887	100.000	86.640	13.360
	1888	75.000	64.980	10.020
	1889	200.000	173.280	26.720
	1890	200.000	173.280	26.720
	1892	150.000	129.960	20.040
	1893	100.000	86.640	13.360
	1894	100.000	86.640	13.360
	1895	100.000	86.640	13.360
	1897	250.000	216.600	33.400
	1898	150.000	129.960	20.040
	1900	250.000	216.600	33.400
	1901	151.800	131.520	20.280
	1904	100.100	86.727	13.373
H VII	1908uh	180.000	155.952	24.048
	1908	170.000	147.288	22.712
	1910	100.000	86.640	13.360
	1912	200.000	173.280	26.720
	1913	230.000	199.272	30.728
	1914	602.000	521.573	80.427
	1915	498.000	431.467	66.533
	1916	400.000	346.560	53.440
	1917	600.000	519.840	80.160
Totalt		6.406.900	5.550.939	855.961

Av 2-kronorna som nämndes i förra numret, framgick att vissa årtal kan vara mycket "svåra". 1-kronorna är präglade i större antal, men även bland dessa kan vissa årtal betraktas som mer sällsynta än andra.

1-kronan 1910 borde rimligtvis,

efter 1878 och 1888, betraktas som den svåraste i normal kvaliteten. Åren 1885—1887 och 1893—1895 bör man också vara uppmärksam på. Däremot ser 1912, 1913 och 1916 ut att vara övervärderade.

1908 på upphöjd platta förekommer oftare än 1908 och den totala,

återstående upplagan för årtalet är relativt hög. Årtalens höga priser motiveras av många med att båda är typmynt.

Av 1-kronorna i kopparnickel är 14.276.362 stycken indragna eller cirka 8 %. Denna indragning är så liten att den inte påverkar tillgången.

En myntstöld

ägde rum helgen den 23/24 april hos Trøndelag Mynt- og Antikvitetshandel.

Stölden är polisanmäld. Med hänsyn till den knappa tiden sedan inbrottet, har någon detaljerad lagerinventering inte hunnits med, men bland det saknade märks: flera guldmynt från Oskar II och Haakon VII, 2 stycken speciedaler med åren 1835 och 1844, 1/2 speciedaler från 1824 samt 23 album med årgångsmynt.

Lyckoslant

En bankdirektör i Falköping tycker om pengar. Det är inte så förvånande. Det märkliga är, att han har en ovanlig samling sedlar och mynt. Hans senaste fynd är två helt identiska tior från 1956 — numret är 277 455 95. Samlaren har redan uttryckt sin ovilja att sälja dyrgriparna.

KVÄLLS- ÖPPET

GRATIS PRISLISTA

A. WETTERBERG MYNT AB
Agnegatan 38 ☎ Rådhuset
Box 8109, 104 20 Stockholm
Tel. 08/53 26 66

Öppet: Månd.-Onsd. 17.00—20.00
Lörd. 10.00—15.00

NORDENNYTT

Atriumvegen 15 C, N-1400 Ski

Norge-avdelningen vid Ahlströms 14: auktion

bjöd åter på ett rekord. Försäljningssumman översteg uppskattningen med 49,4 % eller med 292.755 kr, från 592.590 till 885.345.

Avdelningens dyraste mynt blev:

nr 856, 2 speciedaler 1654, NM. 35, H. 18, S. 5, RRR, 01, (45.000), 65.000. Se bild.

8 objekt såldes för 2–3 gånger och 4 objekt för mer än 3 gånger

uppskattat värde. De 4 senare var: nr 843, Oslo, skilling 1535, NM. 1, G. 175, S. 1, R, 1 1/2, (1.000), 8.250.

nr 844, Bergen, skilling 1537, NM. 1, G. 176, S. 18, R, 1, (5.000), 16.500 nr 846, skilling 1543, NM. 8, H. 4, S. 2, R, stor kantskada, 1?, (1.200), 3.800

nr 849, Nidaros, skilling 1519, NM. 4, G. 182, S. 3, RR, Ex Hauberg 1929 nr 3064, 1+, (7.000), 22.000.

Totalt utbjöds 11 skillingar mellan åren 1524–1546 för 25.700 och såldes för 77.800, drygt 3 gånger det uppskattade värdet.

Vår kommentar i förra numret av MK om eventuellt minskat intresse för äldre norskt material bekräftades inte. Tvärt emot, intresset och betalningsförmågan är stora, speciellt beträffande de sällsynta mynten.

Ahlströms vårauktioner brukar spegla trenden under den resterande delen av året. Handlare som under de senare åren sett ett avta-

gande intresse kanske kan se framtiden an med tillförsikt, deras problem är emellertid att fylla på sina lager.

NORGES MYNTER

1699–1976

heter en värderingslista som kom ut, för andra året i rad, för ett par månader sedan.

Värderingslistan, som är författad av Knut P Rommetvedt och K Berg-Knudsen, tar ambitiöst för sig hela perioden som angivits i titeln.

Författarna har en mycket lyckad disposition. Först är den uppdelad i två halvår, perioden 1699–1814 och 1814–1976. Varje halvår är i sin tur uppdelad i valörordning – fallande – och varje valör i regent. De mynt man söker är lätta att finna. Positivt är också att upplagesiffror medtagits, även om man använt två olika källor. Vidare finns referenser till Rönningens verk Norges Mynter 1628–1873.

Värderingen av mynten blir mer subjektiv och i en hel del fall ställer vi oss tveksamma. Till exempel värderas unika mynt i samtliga kvaliteter. Generellt sett verkar perioden 1699–1900 för högt (ex speciedalerna 1846–1857 i 1+ till 3.300) och perioden 1900–1976 för lågt värderad (ex 5 öre 1936–1940 i 0 från 40 till 25).

Värderingslistan som är det enda i sitt slag (fickformat) har tiden för sig och vi ser fram mot nästa utgåva.

KÖPER, SÄLJER, BYTER och VÄRDERAR

SVENSKA och UTLÄNDSKA MYNT, SEDLAR, MEDALJER, POLLETTER och TILLBEHÖR
FRIMÄRKEN och BREV

Lagerprislista sändes gratis.

MYNTAFFÄREN NUMIS

Vallgatan 1, Box 2332, 403 15 Göteborg - 031/13 33 45

Vard. 11–18. Lörd. 10–14. Lunch 14–14.30

MEDDELANDEN

Auktioner o. Mässor

Myntmarknad i Visby på Gotland den 16—17 juli. Antik -77. Antik och myntmässa i Helsingborg under tiden 30 juli—7 augusti. Ca 95 utställare kommer att finnas på plats.

Museer

Kungl. Myntkabinetet, Statens museum för mynt-, medalj- och penninghistoria.

Narvavägen 11—13, 2 tr Stockholm. (Samma byggnad som Historiska museet).

Utställningar: Svenska mynt från 1000-talet till nutid. Mynt från forna svenska besittningar. Världens mynt under 25 århundraden. Medaljhistoria.

Museet är öppet vardagar kl. 11—16, lörd. o. sönd. 12—17. Mottagning för allmänheten tisdagar kl. 13—16. Andra tider endast efter överenskommelse. Föremål kan även insändas till museet för utlåtande under adress: Box 5405, 114 84 Stockholm. För arbeten är museet skyldigt utta viss ersättning. Observera: äkthetsbestämningar och värderingar utföres ej.

Malmö Museum
Malmöhusvägen, S»211 20 Malmö.
Myntkabinetets utställning.
Slottets ståthållareväning.
Malmöhus öppet vard. 12—16, sönd. o. helgd. 11—17. Mottagning för allmänheten tisd. 13—15.30. Tel. 040/733 30 ankn. 49, K. Vakar.

Uppsala Universitets Myntkabinett
Lokal: Universitetshuset.
Utställning av svenska mynt, sedlar och minnespenningar. Tillgängligt onsdagen 18.30—19.30 eller efter överenskommelse på tel. 018/13 94 40 (Waern) eller 018/15 54 00 (Klibanski).

Föreningar

11 juni SIGTUNA MYNTKLUBB
Box 44, 190 40 Rosersberg ordnar besök på Kungl. Slottet i Stockholm.

26 maj TÄLJE MYNTKLUBB
Södertälje. Mötena börjar kl. 19.00 och hålls i Föreningsgården, Torekällberget. Upplysningar per tel. 0755/623 49-185 68.

14 september MYNTKLUBBEN
NICOPIA Nyköping, håller möten den andra onsdagen i varje månad i Pensionärsgården, Västra Trädgårdsgatan 57, Nyköping, kl. 19.00. Nya medlemmar välkomna. Upplysningar och auktionslistor per tel. 0155/326 75.

18 maj SAMLARFÖRENINGEN
MISTELN, Västerås. Myntsekt. Arosgården kl. 19.00.

22 maj FROSTA NUMISMATISKA
FORENING, Hörby. Möte med auktion äger rum på Ungdomsgården i Hörby kl. 19.30. Visning av auktionsobjekten från kl. 18.30. Auktionslistor utsändes på begäran. Nya medlemmar välkomna. Upplysningar per tel. 0415/108 07 el 0415/100 78.

24 maj SAMLARFÖRENINGEN
NORDSTJARNAN STOCKHOLMSAVD. S:t Eriks myntsektion, Karlbergsv. 32 A, Stockholm. Mötesafton.

OBS!!! Ni som söker efter er förening och inte kan finna den på denna sida tala med er styrelse och be dem sända in material som talar om då era möten sker. Sänd gärna in uppgifter gällande ett helt år i taget. Införandet sker kostnadsfritt. OBS!!!

ERT NAMN
OCH
ADRESS

och Ni får efter hand vår
"nyinkommetlista".

STOR SORTERING
MODERATA PRISER
Vänd Er med förtroende till

GÄVLE NYA MYNTHANDEL

5. Kungsgatan 19, Gävle
Tel. 026/12 82 25

Öppet: 16—18
lördagar 9—14

Köp, sälj och värdera
hos

Mynthandeln TICALÉN

STUREPLATSEN 3
S-411 39 GÖTEBORG
Tel. 031-20 18 11

Öppet fredag 16—18
lördag 09—14

- REJÄL BEHANDLING
- HUMANA PRISER

Medlem av
Sveriges Mynthandlars Förening

VI BÖRJAR

med

AUKTIONER

på FRIMÄRKEN och MYNT

Kanske tycker Du att det redan finns tillräckligt många handlare som har auktionsverksamhet.

Det finns emellertid inte så många som kan kombinera frimärken och mynt. Båda dessa samlarområden kräver specialister för att Du skall kunna få ut bra priser.

Vi har dessa specialister! En hel del samlare är både filatelister och numismatiker och vi tycker det skulle vara trevligt att kunna erbjuda våra tjänster inom båda områdena.

Vår första frimärksauktion har vi planerat till söndagen den 2 oktober 1977 samt vår första myntauktion till lördagen den 22 oktober 1977. Båda auktionerna på Sheraton Hotel i Stockholm.

Vill Du vara med på våra första auktioner med eget material måste vi ha det inlämnat senast den 15 juni 1977.

Är Du intresserad av att få våra auktionskataloger? Sänd in namn och adress och tala också om vilken auktionskatalog Du är intresserad av.

SVEA

MYNT & FRIMÄRKSHANDEL AB

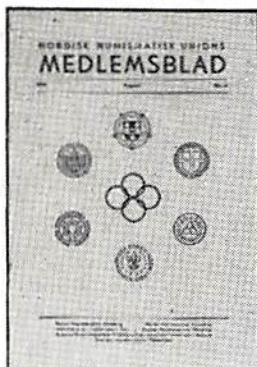
Stureplan 4 · Box 7232, S-103 84 Stockholm, Sweden

Telefon 08-10 03 85, 10 03 95

Bank: Svenska Handelsbanken

Bankgiro 189-3759 · Postgiro 85 96 65 - 2

SVENSKA NUMISMATISKA FÖRENINGEN

grundad 21 maj 1873

Föreningens ändamål är att sammanföra fackmän och samlare inom alla numismatikens områden — mynt och medaljer, sedlar, polletter osv.

SNF är Nordens äldsta och största numismatiska förening med ca 1.500 medlemmar.

Välkommen att bli medlem!

Vi anordnar föredrag, exkursioner, numismatiska resor (även till utlandet), klubb- och bytesaftnar samt flera årliga medlemsauktioner.

SNF utger tillsammans med de andra nordiska huvudföreningarna Nordisk Numismatisk Unions Medlemsblad (10 nr årligen) och Nordisk Numismatisk Årsskrift (numera dubbelårgångar), bägge rikt illustrerade. De ingår i medlemsförmånerna, till vilka också hör rätt att lämna anbud till auktioner anordnade av andra föreningar anslutna till Nordisk Numismatisk Union och att delta i deras möten.

SNF utger dessutom Numismatiska Meddelanden (32 delar sedan 1873), som kan köpas till förmånspris, och präglar medaljer.

Folder med upplysningar om inträde kan erhållas från

Svenska Numismatiska Föreningens kansli
Östermalmsgatan 81, S-114 50 STOCKHOLM
Tel. 08-67 55 98 (vard. 10.30—13.00)

Stängt under helger samt juli och augusti
Inträdesavgift 60 kr. Årsavgift 1977 = 60 kr

Några av medlemmarna studerar svenska mynt på Eremitaget i Leningrad.

Svenska Numismatiska Föreningens ordförande Lars O. Lagerqvist hjälper några unga samlare med bestämning av mynt.